

ризик, соціальної дезадаптації, з можливим переходом в форму аддиктивної поведінки.

Для проведення емпіричного дослідження з вказаної проблематики передбачається використання наступних психодіагностичних методик: «Шкала Інтернет-залежності» С. Чена; «Тест дослідження інтернет-залежності» Кімберлі-Янг; «Методика оцінки тривожності» Ч. Спілбергера, Ю. Ханіна; методика «Шкала особистісної тривожності» А.М. Прихожана.

*Науковий керівник: Струневич О.Д.,
викладач*

УДК 656.7.071.7-051 (043.2)

Підгорна К.К.

Національний авіаційний університет, Київ

ПРОФЕСІЙНА ІДЕНТИЧНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БОРТПРОВІДНИКІВ

Процес формування професійної ідентичності важлива проблема сучасного суспільства. У нових соціально-економічних умовах професіонал повинен володіти максимально вираженими професійними якостями, чітко ідентифікувати себе з власною професією та бути орієнтованим на постійний розвиток у соціальному та професійному середовищі. Проблема дослідження професійної ідентичності бортпроводників пов'язана з необхідністю ґрунтовного аналізу факторів професіоналізації на етапі первинної професійної адаптації та на етапі досягнення професіоналізму з урахуванням професійних деформацій.

Поняття професійна ідентичності вперше було визначено зарубіжними психологами, такими як Д.Сьюпер, Дж.Холланд, Ф.Вондрачек. Вони розглядали професійну ідентичність як важливий аспект самосвідомості. Вітчизняні вчені, такі як: М.Абдуллаєва, К.Альбуханова – Славська, Є.Зеєр, Є.Єфремов, Л.Шнейдер, В.Столін, І.Хамітова, Є.Чорний визначили в своїх роботах, як людина реалізує та розвиває свою ідентичність в професійній сфері.

Найбільш поширеним визначенням професійної ідентичності вважається визначення Л. Шнейдера. Вчений визначає професійну ідентичність як динамічну систему, яка формується в процесі професійної освіти та активного розвитку професійної компетентності та впливає на ціннісно-сміслову сферу й удосконалення професійної майстерності майбутнього спеціаліста.

Згідно поглядів Г. Ложкіна та Н. Волянюк, професійна ідентичність є одним з основних критеріїв становлення професіонала. У вузькому розумінні професійна ідентичність розглядається авторами як самосвідомість, тобто система уявлень людини про себе як суб'єкта життєдіяльності. У широкому сенсі професійна ідентичність належить до понять, у яких виявляються концептуальні уявлення людини про її місце в професійній групі чи спільноті. Усвідомлюючи необхідність формування професійної ідентичності, особистість сама вирішує, в якій мірі варто приймати певну форму діяльності, а також певний спосіб професійної взаємодії і себе як професіонала. Ідентичними можуть вважатися лише професіонали, яким властивий перетворюючий психологічний потенціал.

І.Вроцька, яка безпосередньо займається дослідженням професійної ідентичності бортпровідників, виокремлює такі структурні компоненти професійної ідентичності, як: комунікативний, функціональний, фізіологічний та особистісний. Саме спираючись на дані положення, ми можемо провести власне емпіричне дослідження і врахувати особливості професійної діяльності сучасних бортпровідників, що працюють в різних авіакомпаніях в Україні.

Можна визначити, що професійна ідентичність бортпровідників має свої особливості, що зумовлені функціонально-рольовим характером професійної діяльності, індивідуально-особистісними особливостями і адаптаційними властивостями організму. Основними показниками досягнення позитивної професійної ідентичності бортпровідників можуть виступати успішно засвоєний професійний досвід, успішні професійні відносини, позитивне самоствавлення до себе як до професіонала.

Список літератури

1. Борисова Е.М. Психологическое содержание труда и формирование профессиональной пригодности // Психофизиологические вопросы становления профессионала М., 1974.
2. Ворочкая И.Ю. Профессиональная идентичность бортпроводников: структура и особенности: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психолог. наук: спец. 19.00.13 «Психология развития, акмеология» / И.Ю. Ворочкая. – Москва, 2005. – 24 с.
3. Ложкін Г., Волянюк Н. Професійна ідентичність в контексті маргінальної поведінки суб'єкта / Г. Ложкін, Н. Волянюк // Соціальна психологія. – 2008. – №3.
4. Шнейдер Л. Б. Профессиональная идентичность: структура, генезис и условия становления: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. психолог. наук: спец. 19.00.13 «Психология развития, акмеология» / Л. Б. Шнейдер. – Москва, 2001. – 42 с.

*Науковий керівник: Ічанська О.М.,
канд. психол. наук, доцент*